

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

เสริมสร้างธรรมาภิบาล พัฒนางานสู่สากล

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๒

สร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น องค์การบริหารส่วนตำบล ก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ก ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข และแพทย์ประจำตำบล ก

กรณีดังกล่าวเป็นกรณีการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกและโรคชิคุนกุนยาจากยุงลายในพื้นที่หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๖ ตำบล ก ซึ่งเจ้าหน้าที่สอบสวนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล ก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและขอความร่วมมือให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร็ว และหน่วยงานได้ให้ความร่วมมือดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่ายุง พร้อมทั้งรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับอันตรายของยุงลายที่นำไปสู่โรคไข้เลือดออก และโรคชิคุนกุนยาให้กับชาวบ้านในพื้นที่ พร้อมทั้งทำลายแหล่งที่ก่อให้เกิดการเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยเป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการควบคุมการระบาดของโรคได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาโรคไข้เลือดออกและโรคชิคุนกุนยาได้แพร่ระบาดในประเทศไทยส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาด ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงแจ้งไปยังกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่นให้กำชับหน่วยงานภายใต้สังกัดดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่ายุง พร้อมทั้งรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับอันตรายของยุงลายที่นำไปสู่โรคไข้เลือดออก และโรคชิคุนกุนยา ตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

เรื่องที่ ๒๗

ปัญหาการรุกล้ำที่ดินบางส่วนให้แก่หน่วยงานของรัฐเพื่อทำโครงการเหมืองสาธารณประโยชน์ เป็นเหตุให้ที่ดินกลายเป็นที่ดินที่ไม่มีทางเข้าออก ไม่สามารถเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินได้

ผู้ร้องเรียนครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หนึ่งแปลง ซึ่งมีทางเข้า - ออกสู่ทางสาธารณประโยชน์สามารถเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของตนเองได้ ต่อมา หน่วยงานของรัฐมีโครงการทำเหมืองสาธารณประโยชน์ ผู้ร้องเรียนจึงสละที่ดินส่วนหนึ่งเพื่อให้เหมืองสาธารณประโยชน์ผ่าน โดยมีข้อตกลงกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการว่า ต้องทำทางเข้า - ออกให้สามารถเข้าไปทำกินและใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ ต่อมาในปี ๒๕๔๒ ผู้ร้องเรียน

ได้นำแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) ไปยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินปรากฏว่า รูปแผนที่ในโฉนดที่ดินระบุแปลงที่ดินด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกติดที่ดินของประชาชนรายอื่น และด้านทิศใต้และทิศตะวันตกของที่ดินจากเดิมเคยเป็นทางสาธารณประโยชน์แต่รูปแผนที่ในโฉนดที่ดินปรากฏแนวเหมือนสาธารณประโยชน์ทับทางสาธารณประโยชน์เดิมด้านทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นเหตุให้ที่ดินของผู้ร้องเรียนกลายเป็นที่ดินตาบอดไม่ปรากฏทางเข้า - ออก ที่ดินตนเองตั้งแต่นั้นมา ผู้ร้องเรียนจึงไปร้องเรียนต่อจังหวัดที่ผู้ร้องเรียนอาศัย ซึ่งจังหวัดได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทราบว่า พื้นที่ดินของผู้ร้องเรียนอยู่คาบเกี่ยวระหว่าง ๒ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ดินของผู้ร้องเรียนอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ส่วนลำเหมืองสาธารณประโยชน์ที่ปิดทางสาธารณประโยชน์อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่ง โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลลำเหมืองสาธารณประโยชน์เป็นการได้รับมอบภารกิจมาจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการอีกทอดหนึ่ง การดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างต่อเติมจึงต้องรองบประมาณจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ การพิจารณาจึงอาจเกิดความล่าช้า ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเคยตรวจสอบพบว่า ที่ดินของผู้ร้องเรียนมีที่ดินข้างเคียงติดกับทางสาธารณประโยชน์ หากผู้ร้องเรียนมีความประสงค์ให้มีทางเข้า - ออก ที่ดินดังกล่าวต้องประสานเจ้าของที่ดินข้างเคียงเพื่อให้ความยินยอมดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมบางส่วนหรืออุทิศที่ดินบางส่วนให้เป็นทางสาธารณะหรือใช้สิทธิทางศาลต่อไปซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่าไม่เป็นธรรม

ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า การที่ผู้ร้องเรียนอุทิศที่ดินเพื่อให้รัฐใช้เพื่อการสาธารณประโยชน์แล้ว รัฐไม่ควรผลักภาระให้แก่ผู้ร้องเรียนอีกหากผู้ร้องเรียนต้องดำเนินการประสานเจ้าของที่ดินข้างเคียงโดยขอให้ที่ดินข้างเคียงยินยอมจดทะเบียนภาระจำยอมบางส่วน หรือต้องอุทิศที่ดินบางส่วนของตนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือถึงขั้นต้องไปใช้สิทธิทางศาล ก็เป็นการสร้างภาระต่อครอบครัวผู้ร้องเรียนให้รับภาระหนักขึ้นไปอีก สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักสอบสวนลงพื้นที่เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในพื้นที่และประชุมร่วมกับ จังหวัด อำเภอ สำนักงานที่ดิน สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการพิจารณาและแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินของผู้ร้องเรียน และจากการลงพื้นที่เพื่อแสวงหา

ข้อเท็จจริงและประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการรังวัดขอบเขตเหมืองสาธารณประโยชน์และประมาณขอบเขตทางสาธารณประโยชน์เพื่อหาระยะแนวทางสาธารณประโยชน์เดิมและขอให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงทางสาธารณประโยชน์ระยะทางประมาณ ๒๐๐ เมตรฝั่งตรงข้ามที่ดินของผู้ร้องเรียน (เหมืองสาธารณประโยชน์ก้นอยู่) ซึ่งเดิมเป็นทางสาธารณประโยชน์แต่มีสภาพรกร้างให้กลับมาใช้สัญจรไปมาได้เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ครอบครัวผู้ร้องเรียนอีกทางหนึ่งเบื้องต้น

ภายหลังการประชุมและวางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพิจารณาแก้ไข จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประชุมทบทวนตามแนวทางที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนวทาง โดยมีมติให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

(๑) ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินของผู้ร้องเรียนตั้งอยู่ยื่นเรื่องขอรังวัดตรวจสอบแนวเขตเหมืองสาธารณประโยชน์เพื่อให้ทราบแนวเขตเหมืองสาธารณประโยชน์ที่ชัดเจน โดยหากมีพื้นที่เหลือเพียงพอสำหรับเป็นทางสำนักงานที่ดินจะสามารถดำเนินการออกโฉนดที่ดินที่ปรากฏเส้นทางสาธารณประโยชน์ให้แก่ผู้ร้องเรียนใหม่ได้ แต่หากเหลือพื้นที่ไม่เพียงพอสำหรับเป็นทางสาธารณประโยชน์ ผู้ร้องเรียนต้องใช้วิธีสละที่ดินส่วนของตนเพื่อให้มีความกว้างของเนื้อที่เพียงพอสำหรับเป็นทางสาธารณประโยชน์

(๒) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินของผู้ร้องเรียนตั้งอยู่ได้ยื่นขอรังวัดสอบเขตเหมืองสาธารณประโยชน์ และสำนักงานที่ดินมอบหมายช่างรังวัดดำเนินการ โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินของผู้ร้องเรียนตั้งอยู่ได้นำชี้เขตเหมืองสาธารณประโยชน์โดยวัดจากกึ่งกลางเหมืองสาธารณประโยชน์ออกไประยะ ๗ เมตร ตลอดแนวเหมืองสาธารณประโยชน์ซึ่งผู้ร้องเรียนและเอกชนเจ้าของที่ดินรายข้างเคียงและที่อยู่บริเวณเหมืองสาธารณประโยชน์ได้มาระวังแนวเขต และนำชี้แนวที่กำหนดจุดสิ้นสุดทางสาธารณประโยชน์ด้วย

(๓) จากการรังวัดสอบเขตเหมืองสาธารณประโยชน์ และประมาณขอบเขตทางสาธารณประโยชน์ตามที่อยู่ร้องเรียนประสงค์ สำนักงานที่ดินได้นำผลการรังวัดมาขึ้นเป็นแผนที่โฉนดแปลงใหญ่ ซึ่งปรากฏทางสาธารณประโยชน์ติดกับที่ดินของผู้ร้องเรียนตามที่ผู้ร้องเรียนประสงค์เรียบร้อยแล้ว

(๔) อำเภอดำเนินการแจ้งผู้ร้องเรียน เพื่อให้มาดำเนินการติดต่อขอแก้ไขรูปแผนที่บนโฉนดที่ดินของผู้ร้องเรียน ณ สำนักงานที่ดิน โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานผู้ร้องเรียนทางวาจาเพื่อให้ผู้ร้องเรียนดำเนินการติดต่อขอแก้ไขรูปแผนที่บนโฉนดที่ดินของผู้ร้องเรียน ณ สำนักงานที่ดินอีกทางหนึ่งด้วย

(๕) ผู้ร้องเรียนดำเนินการติดต่อขอแก้ไขรูปแผนที่บนโฉนดที่ดินของผู้ร้องเรียน และปรากฏทางสาธารณประโยชน์เชื่อมต่อกับที่ดินของผู้ร้องเรียนแล้ว และมีหนังสือขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดินที่ช่วยเหลือให้มีทางเข้า - ออกที่ดินของตนเอง

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน